

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองของนักเรียน ผู้วิจัยเลือกศึกษาปัจจัย 3 ปัจจัย ดังนี้ แบบแผนการอบรมเลี้ยงดู การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม การจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยในโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็น นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 9 โรงเรียน ในเขตบางซื่อ ได้แก่ โรงเรียนวัดสร้อยทอง โรงเรียนวัดบางโพธิ์อมวาส โรงเรียนวัดประชาศรัทธาธรรม ในเขตบางกะปิ ได้แก่ โรงเรียนบ้านบางกะปิ โรงเรียนคลองกะจะ โรงเรียนสุเหร่าวังใหญ่ และในเขตจอมทอง ได้แก่ โรงเรียนวัดนาคินมิตร โรงเรียนวังบางประทุนนอก โรงเรียนวัดสาธากรีน จำนวน 365 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม และแบบวัดสถานการณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความแปรปรวน (Oneway Analysis of Variance) การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) วิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Correlation Matrix) และวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Regression Analysis)

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปเป็นประเด็นสำคัญได้ ดังนี้

5.1.1 สภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการศึกษาพบว่า เด็กนักเรียนส่วนใหญ่เป็นหญิง (ร้อยละ 51.2) และเป็นชาย (ร้อยละ 48.5) มีอายุ 12 ปี (ร้อยละ 53.2) และอายุ 11 ปี (ร้อยละ 36.7) โดยสถานภาพสมรสของบิดามารดาส่วนใหญ่ยังอยู่ร่วมกันหรือครอบครัวมีสภาพสมบูรณ์ (ร้อยละ 77.5) และสภาพครอบครัวไม่สมบูรณ์รวมถึงการหย่าร้าง แยกกันอยู่ และเป็นหม้าย (ร้อยละ 22.5) บิดาส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง (ร้อยละ 53.7) และอาชีพค้าขาย (ร้อยละ 22.7) ในส่วนของอาชีพมารดาส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง (ร้อยละ 43.3) อาชีพค้าขาย (ร้อยละ 31.8) เช่นเดียวกับบิดา การศึกษาของบิดามารดาของเด็กนักเรียน ส่วนใหญ่บิดาจบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (ร้อยละ 47.4) และจบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (มศ. 3) (ร้อยละ 19.2) สำหรับการศึกษาของมารดาส่วนใหญ่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (ร้อยละ 52.1) และจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (มศ. 3) (ร้อยละ 18.6) เช่นเดียวกับบิดา

เมื่อผู้วิจัยได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพบิดามารดาและระดับการศึกษาของบิดามารดากับขนาดของโรงเรียน พบว่า มีความสำคัญกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางส่วนใหญ่บิดามารดาประกอบอาชีพรับจ้าง ในส่วนระดับการศึกษาของบิดามารดา ส่วนใหญ่บิดามารดาจบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

5.1.2 แบบแผนการอบรมเลี้ยงดู

ผลการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่เด็กนักเรียนได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว รองลงมาการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ ตามลำดับ

เมื่อจำแนกความแตกต่างระหว่างปัจจัยทางชีวสังคม พบว่า เด็กหญิงจะได้รับการฝึกให้พึ่งตนเองเร็ว และถูกควบคุมมากกว่าเด็กชาย แต่จะถูกลงโทษทางจิตน้อยกว่าเด็กชาย ส่วนการเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและการใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์เด็กหญิงและเด็กชายได้รับจากครอบครัวไม่ต่างกัน

5.1.3 การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม

ผลการศึกษาพบว่า เด็กนักเรียนมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับสูงกว่าการกระทำเพื่อต้องการรางวัลและเกือบอยู่ในระดับกระทำเพราะทำตามผู้อื่นทำหรือผู้อื่นเห็นว่ามีดี

เมื่อจำแนกความแตกต่างระหว่างปัจจัยทางชีวสังคม พบว่า การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างเพศหญิงชายแล้ว เพศหญิงมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าเพศชาย

5.1.4 การจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยในโรงเรียน

ผลการศึกษาพบว่า การจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยในโรงเรียน กิจกรรมที่จัดมากที่สุด คือ การรักษามารยาท รองลงมา คือ การรักษาความสะอาด และการเข้าแถว ตามลำดับ

เมื่อจำแนกความแตกต่างระหว่างปัจจัยทางชีวสังคม พบว่า การจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยในโรงเรียนระหว่างโรงเรียนขนาดต่างกันมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โรงเรียนขนาดกลางมีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยมากที่สุด

5.1.5 พฤติกรรมการมีวินัยในตนเองของเด็กนักเรียน

ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการมีวินัยในตนเองของเด็กนักเรียนที่มีมากที่สุด คือ การยอมรับการกระทำของตน รองลงมาคือ ความรับผิดชอบและการเคารพในสิทธิของผู้อื่น ตามลำดับ

เมื่อจําแนกความแตกต่างระหว่างปัจจัยทางชีวสังคมพบว่า พฤติกรรมการมีวินัยในตนเองของเด็กนักเรียนระหว่างโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยโรงเรียนขนาดใหญ่มีนักเรียนที่มีพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองมากที่สุด และนักเรียนในโรงเรียนขนาดกลางมีพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองต่ำที่สุด

5.1.6 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองของเด็กนักเรียน

ผลการศึกษาพบว่า เมื่อทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแบบแผนการอบรมเลี้ยงดู 5 แบบแผน การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และการจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยในโรงเรียน พบว่า การจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยในโรงเรียน การอบรมเลี้ยงดูทั้ง 5 แบบ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในส่วนของ การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียน ไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองของนักเรียน

จากสมมติฐานในการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองของนักเรียน จำนวน 5 สมมติฐาน จากผลการศึกษาพบว่า ยอมรับ 3 สมมติฐาน ได้แก่

สมมติฐานที่ 1 แบบแผนการอบรมเลี้ยงดู การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม การจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยในโรงเรียนมีความสัมพันธ์เชิงปฏิฐานบางส่วนกับพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองของนักเรียน โดยปัจจัยการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีวินัยในตนเอง

สมมติฐานที่ 3 เด็กที่มีความฉลาดประกอบอาชีพต่างกันมีความสัมพันธ์เชิงปฏิฐานกับพฤติกรรมการมีวินัยในตนเอง

สมมติฐานที่ 4 เด็กที่บิดามารดามีการศึกษาต่างกันมีความสัมพันธ์เชิงปฏิฐานกับพฤติกรรมการมีวินัยในตนเอง

สมมติฐานที่ได้รับการปฏิเสธ ได้แก่

สมมติฐานที่ 2 เพศที่ต่างกันไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีวินัยในตนเอง โดยเด็กหญิงชายไม่มีพฤติกรรมการมีวินัยต่างกัน

สมมติฐานที่ 5 สถานภาพทางครอบครัวที่สมบูรณ์ต่างกัน ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีวินัยในตนเอง โดยเด็กจากครอบครัวที่อยู่กับพ่อแม่หรือเด็กจากครอบครัวแตกแยก/หย่าร้าง ไม่มีพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองต่างกัน

5.1.7 การวิเคราะห์ปัจจัยที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองของเด็กนักเรียน โดยวิธีการถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษาพบว่า โดยวิธีการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Method) พบว่ามี 7 ปัจจัย ที่ถูกคัดเลือกเข้าสู่สมการถดถอยตามลำดับ คือ การจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยในโรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การศึกษาของบิดามารดาอาชีพรับจ้าง การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม และบิดามีอาชีพรับราชการ ได้ร้อยละ 44.37 ($R^2 = .44376$) และมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองของเด็กนักเรียนในระดับปานกลางค่อนข้างสูง ($R = .66615$)

ส่วนอีก 16 ปัจจัยที่เหลือ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรสบิดามารดา บิดาอาชีพรับจ้าง บิดาอาชีพค้าขาย มารดาอาชีพค้าขาย มารดาอาชีพรับราชการ บิดาอาชีพอื่น ๆ มารดาอาชีพอื่น ๆ การศึกษาของมารดา การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย การอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดใหญ่ มิได้ถูกคัดเลือกเข้าสู่สมการถดถอยพหุคูณ

เมื่อนำปัจจัยข้อมูลเฉพาะบิดา มาวิเคราะห์โดยวิธีการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ซึ่งผลการวิเคราะห์พบว่า บิดามีอาชีพรับจ้างมีอิทธิพลในเชิงบวกต่อพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองของนักเรียน และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการมีวินัยในตนเอง

เมื่อนำปัจจัยข้อมูลเฉพาะมารดา วิเคราะห์โดยวิธีการถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน ซึ่งผลการวิเคราะห์พบว่า มารดาประกอบอาชีพรับจ้างมีอิทธิพลในเชิงบวกต่อพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองของนักเรียน การศึกษาของมารดา การอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการมีวินัยในตนเอง

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

ผลที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น สามารถอภิปรายผลตามกรอบแนวคิดในการศึกษาได้ดังนี้

สภาพของเด็กนักเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร

เด็กนักเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่เป็นเด็กผู้หญิงอายุระหว่าง 11-12 ปี สภาพภาพของพ่อแม่ยังอยู่ร่วมกันเป็นส่วนใหญ่ พ่อแม่ผู้ปกครองของนักเรียนประกอบอาชีพรับจ้าง และมีการศึกษาเพียงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพ และการศึกษาของพ่อแม่ผู้ปกครองกับขนาดของโรงเรียน พบว่า พ่อแม่ผู้ปกครองที่ส่งลูกเรียน โรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพรับจ้าง และการศึกษาจบเพียงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มารศรี สุธานี (2540) ได้อธิบายสภาพโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร หมายถึง โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครซึ่งทุกโรงเรียนเปิดสอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 มีโรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนต่ำกว่า 400 คน โรงเรียนขนาดกลางมีนักเรียนระหว่าง 401 - 800 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่มีนักเรียนตั้งแต่ 801 คนขึ้นไป ซึ่งอยู่ในความดูแลของสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร เด็กนักเรียนในโรงเรียนค่อนข้างจะยากจนและพ่อแม่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับจ้าง และการศึกษาระดับประถมศึกษาเท่านั้น ซึ่งการวิจัยนี้สภาพกลุ่มตัวอย่างสอดคล้องกับการศึกษาของมารศรี สุธานี (2540)

กิจกรรมเสริมสร้างวินัยในโรงเรียน

กิจกรรมเสริมสร้างวินัยในโรงเรียนเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอันดับแรกที่มีต่อพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนที่จัดกิจกรรมสร้างวินัยมากมีผลให้เด็กมีพฤติกรรมการสร้างวินัยในตนเองสูงด้วย สอดคล้องกับผลการศึกษาของลักดาพรรณ ณะระนอง (2525) ที่ได้ศึกษาได้ทดลองใช้กิจกรรมกลุ่ม เพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกกิจกรรมกลุ่มมีพัฒนาการด้านความมีวินัยในตนเองสูงขึ้นกว่าเด็กกลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกกิจกรรม และการศึกษารังนี้ยังพบว่าขนาดของโรงเรียนต่างกันมีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยในโรงเรียนต่างกัน โดยโรงเรียนขนาดกลางมีการจัดกิจกรรมสูงที่สุด รองลงมาโรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดใหญ่มีกิจกรรมเสริมสร้างวินัยในโรงเรียนน้อยสุด

โรงเรียนขนาดกลาง

โรงเรียนขนาดกลางเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอันดับสองที่มีผลต่อพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองของนักเรียน โดยมีความสัมพันธ์เชิงนิเสธ ซึ่งหมายความว่า เด็กนักเรียนในโรงเรียนขนาดกลางมีพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองต่ำกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดเล็ก ซึ่งผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแสดงอย่างชัดเจนว่าพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองของนักเรียนในโรงเรียนขนาดกลางต่ำที่สุด ขณะที่เด็กนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่มีพฤติกรรมการมีวินัยสูงสุด รองลงมาคือนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก

ผลการศึกษานี้ขัดแย้งกับปัจจัยแรกที่เข้าสู่สมการ คือ การจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยในโรงเรียนที่พบว่าโรงเรียนขนาดกลางมีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยในโรงเรียนสูง น่าจะส่งผลให้เด็กนักเรียนในโรงเรียนขนาดกลางมีวินัยในตนเองสูงขึ้นด้วย ตามผลการศึกษาของถัดดาวรรณ ณ ระนอง (2525) อย่างไรก็ตามผู้วิจัยได้ศึกษาปัจจัยทางครอบครัวของเด็กในโรงเรียนขนาดต่าง ๆ พบตัวแปรที่น่าจะนำมาอธิบายปรากฏการณ์นี้ได้ ซึ่งในโรงเรียนขนาดกลางบิดามารดาของนักเรียนประกอบอาชีพรับจ้างมีสัดส่วนสูงกว่าบิดามารดาของเด็กนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่ และเมื่อได้เปรียบเทียบระดับการศึกษาของบิดาพบว่า นักเรียนในโรงเรียนขนาดกลางบิดาจบชั้นประถมศึกษา มีสัดส่วนสูงกว่าบิดาของนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กและใหญ่ ซึ่งผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณในลำดับต่อไปจะยืนยันอิทธิพลของการศึกษาและอาชีพของบิดามารดาต่อพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองของนักเรียน

โรงเรียนขนาดกลางมีความสัมพันธ์เป็นเชิงนิเสธกับพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองของเด็กนักเรียน ผู้วิจัยมีความเห็นว่า น่าจะมาจากสาเหตุสำคัญ 2 ประการ (คือ 1) ลักษณะอาชีพของบิดามารดา 2) ลักษณะการอบรมเลี้ยงดู ลักษณะอาชีพของบิดามารดา และการศึกษาของบิดามารดาเป็นปัจจัยที่ส่งผลไปยังการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เหมาะสม และช่วยเสริมสร้างบุคลิกภาพที่ดีแก่เด็ก บิดามารดาในโรงเรียนขนาดกลางมีอาชีพที่ก่อให้เกิดรายได้ต่ำฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ และการศึกษาต่ำนั้น ย่อมส่งผลให้การอบรมเลี้ยงดูเด็กขาดการมีเหตุผล ใช้การลงโทษทางจิตสูง เป็นการเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมจะมีลักษณะที่มากเกินไปหรือน้อยเกินไป ซึ่งเด็กนักเรียนในโรงเรียนขนาดกลาง ตามการรายงานของเด็กนักเรียนว่า เขาได้รับการเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย แต่ใช้การเลี้ยงดูแบบเชิงอารมณ์สูง น่าจะยืนยันได้ว่าทำให้เด็กในโรงเรียนขนาดกลางมีพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองต่ำ และเด็กนักเรียนยังรายงานว่ ยังได้รับการเลี้ยงดูแบบลงโทษมาก เมื่อเด็กได้รับการลงโทษมากลักษณะเด็กจะขาดความมั่นใจ และ

ไม่ทราบสาเหตุว่าตนทำผิดอะไร และถูกบิดามารดาเพิกเฉย ไม่ได้รับคำชมเชย ไม่ได้รับรางวัล จึงไม่ทราบว่าตนทำถูกหรือผิด จากที่กล่าวมานี้ ภูมิหลังของบิดามารดา เช่น อาชีพ การศึกษา มีส่วนในการที่จะอบรมเลี้ยงดูบุตรอย่างเหมาะสมให้แก่เด็ก เลี้ยงดูในลักษณะไม่มากเกินไปหรือน้อยเกินไป มารดาจะต้องมีความรู้ ซึ่งพบว่างานวิจัยนี้บิดามารดามีการศึกษาเพียงชั้นประถมศึกษา และมีอาชีพรับจ้าง เมื่อการศึกษาคำการประกอบอาชีพรับจ้างน่าจะเป็นการรับจ้างในลักษณะเป็นแรงงานที่ขาดทักษะ จึงทำให้ฐานะทางเศรษฐกิจต่ำไปด้วย และลักษณะแรงงานน่าจะเป็นแรงงานที่อพยพมาประกอบอาชีพในกรุงเทพมหานคร การมาใช้ชีวิตดิ้นรนต่อสู้กับภาวะเศรษฐกิจที่บีบรัดค่อนข้างลำบากจึงส่งผลให้สภาวะแวดล้อมในครอบครัวแออัด บิดามารดาเหล่านี้จึงไม่มีเวลา และเป็นบิดามารดาที่ขาดคุณสมบัติความรู้ในการอบรมเลี้ยงดูบุตรอย่างเหมาะสม เพื่อให้เด็กมีพฤติกรรมการมีวินัยในตนเอง ทั้งสองประการจึงเป็นสาเหตุที่ทำให้พฤติกรรมการมีวินัยในตนเองของนักเรียนในโรงเรียนขนาดกลางเป็นนิเสธ

แบบแผนการอบรมเลี้ยงดู

แบบแผนการอบรมเลี้ยงดูเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลในลำดับต่อมาโดยเมื่อวิเคราะห์ปัจจัยของบิดามารดาารวมกันพบว่า การเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมีอิทธิพลอันดับสามและการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมีอิทธิพลลำดับหกสอดคล้องกับการศึกษาของวิวาห์วัน มูลสถาน (2523) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและความมีวินัยในตนเองโดยศึกษาตัวแปรต่าง ๆ ได้แก่ รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูและปัจจัยต่าง ๆ ทางครอบครัวของเด็กที่มีอิทธิพลต่อการมีวินัยในตนเองของเด็ก พบว่า การเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยเข้มงวดน้อยและแบบปล่อยปละละเลยน้อย มีอิทธิพลต่อการมีวินัยในตนเองของเด็กด้วย การเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน หมายถึง การปฏิบัติของบิดามารดาต่อเด็กในทำนองที่เป็นการแสดงความรัก ขอมรับ สนใจเอาใจใส่ สนใจทุกข์สุข มีความใกล้ชิดกับเด็ก โดยบิดามารดาได้กระทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับเด็ก และยังเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์สนับสนุนช่วยเหลือและการให้ความสำคัญแก่เด็ก การอบรมเลี้ยงดูแบบนี้เป็นการให้ในสิ่งที่เด็กต้องการ ฉะนั้นผู้เป็นบิดามารดาจึงเป็นผู้ที่เด็กรักและเห็นความสำคัญ ซึ่งจะทำให้เด็กขอมรับการสั่งสอนต่าง ๆ ได้โดยง่ายและขอมรับเป็นแบบอย่างได้โดยไม่รู้ตัว ซึ่งเหมาะต่อการส่งเสริมให้เด็กมีวินัยในตนเองสูงขึ้นด้วย ในส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม หมายความว่า การออกคำสั่งให้เด็กทำตามผู้ใหญ่ คอยตรวจตราใกล้ชิดว่าเด็กทำตามที่ต้องการหรือไม่ ถ้าเด็กไม่ทำตามก็จะ

ลงโทษด้วย ส่วนการควบคุมน้อย หมายถึง การปล่อยให้เด็กรู้จักคิดตัดสินใจเองว่าการทำ
 หรือไม่ควรทำสิ่งใดและเปิดโอกาสให้เป็นตัวของตัวเอง โดยไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับเด็กมากนัก
 การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมากเหมาะสมกับเด็กระยะก่อนวัยรุ่นและเหมาะสมกับเด็กหญิง
 ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อยเหมาะสมในระยะวัยรุ่นเป็นต้นไป การอบรมเลี้ยงดู
 แบบรักสนับสนุนกับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม บิดามารดาต้องใช้การเลี้ยงดูสองแบบ
 ประกอบกัน จึงจะมีลักษณะเหมือนกับการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยเข้มงวดน้อย และแบบ
 ปล่อยปละละเลยน้อย ลักษณะรักและควบคุมด้วยพอประมาณจึงทำให้เด็กมีวินัยในตนเองสูง
 แต่เมื่อผู้วิจัยแยกวิเคราะห์ปัจจัยบิดาและมารดาวิเคราะห์หาคอขวดพบว่ามีแค่
 ปัจจัยด้านบิดา หรือมีแค่ปัจจัยมารดา การอบรมเลี้ยงดูแบบการใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์จะ
 เข้ามามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองของเด็กนักเรียนแสดงถึงว่าหากนักเรียนมีแต่
 พ่อและไม่มีแม่ การอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสมอีกนอกจากการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน
 แล้วยังรวมถึงการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์จะส่งผลให้เด็กมีวินัยในตนเอง
 สูงขึ้น ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาของสุนารี เตชะโชควิวัฒน์ (2527) ศึกษาความ
 สัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู วินัยในตนเองและความภูมิใจในตนเองของเด็กนักเรียน
 พบว่า เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล มีวินัยในตนเองสูงกว่าเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบ
 ใช้อารมณ์ ผู้วิจัยยังพบว่า ในการวิเคราะห์ปัจจัยเฉพาะมารดา พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบให้
 ฟังตนเองเร็วเข้ามาเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งปัจจัยซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองของเด็ก
 นักเรียน อธิบายได้ว่า หากมีแต่มารดา มารดาควรจะใช้การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ฟังตนเองเร็ว
 พยายามได้ว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ฟังตนเองเร็วจากมารดา จะมีพฤติกรรมการ
 มีวินัยในตนเองสูงด้วย ยืนยันว่าการอบรมเลี้ยงดู 4 แบบ ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบรัก
 สนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม
 การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ฟังตนเองเร็ว มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองของนักเรียน
 ไม่ว่าเด็กจะอยู่ในครอบครัวที่สมบูรณ์หรือไม่สมบูรณ์ก็ตาม จะเห็นได้ว่าการอบรมเลี้ยงดูของ
 บิดามารดาหรือสิ่งที่เด็กได้รับจากครอบครัวยังมีความสำคัญมาโดยตลอด สถาบันครอบครัว
 เป็นสถาบันแรกที่จะเป็นผู้ฝึกอบรมบ่มนิสัย และเป็นผู้สร้างบุคลิกภาพของเด็ก พ่อแม่ควร
 ตระหนักถึงวิธีการปฏิบัติต่อเด็กในการปลูกฝังวินัยในตนเองก่อนแล้ว จึงส่งต่อยังโรงเรียนได้
 ฝึกฝนต่อไป พร้อมจะเป็นคนที่มีคุณภาพมีวินัยในตนเองเติบโตเป็นผู้ใหญ่เป็นคนดีมีคุณภาพ
 ในสังคมต่อไป

อาชีพและการศึกษาของบิดาและมารดา

การศึกษาของบิดามารดาที่มีระดับสูงมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองสูงด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของวิวาห์วัน มูลสถาน (2523) อ้างแล้ว พบว่า มารดาที่มีการศึกษาสูงมีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองของเด็กสูงขึ้นด้วย ในส่วนของอาชีพบิดามารดามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองสูง พบว่า มารดามีอาชีพรับจ้างจะส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองต่ำ ส่วนบิดาที่ประกอบอาชีพรับราชการจะส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองสูง

สรุปว่า การจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยในตนเอง มีอิทธิพลสูงที่สุดก็จริง แต่เมื่อพิจารณาพร้อมกับปัจจัยอื่น ๆ ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู อาชีพ การศึกษาของบิดามารดา พบว่าการเสริมสร้างให้เด็กมีพฤติกรรมการมีวินัยสูงจะต้องอาศัยปัจจัยทุกตัวร่วมกัน ตรงนี้จะเป็นจุดสำคัญที่ว่าแม้ว่าเราจะจัดกิจกรรมในโรงเรียนมากเท่าไร สิ่งที่เราลืมไม่ได้คือพื้นฐานของครอบครัวเด็กจะต้องได้รับการอบรมเลี้ยงดูมาจากครอบครัวที่เหมาะสม อาชีพบิดามารดาและการศึกษาของบิดามารดา ข้อมส่งผลให้เด็กมีพฤติกรรมการมีวินัยสูงต่ำแตกต่างกันไป ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางอารมณ์-สังคมของอีริกสัน ซึ่งให้เห็นถึงความสำคัญของครอบครัวในการวางพื้นฐานทางจิตใจแก่บุคคล ซึ่งพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม มีการพัฒนาเป็นขั้นตอน ตามวัยหากพัฒนาการในขั้นตอนใด บกพร่องจะส่งผลให้เด็กมีบุคลิกภาพที่บกพร่องในอนาคต และเด็กในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นเด็กที่อยู่ในช่วงเริ่มที่จะมีเหตุผล และจะปรับตัวให้เข้ากับสังคมภายนอก ซึ่งจะนี้เป็นพื้นฐานให้เด็กมีพัฒนาการไปสู่การค้นหาเอกลักษณ์ของตน ได้อย่างเหมาะสมเด็กในวัยนี้จึงควรได้รับการปลูกฝังด้านการรักษาระเบียบวินัย ซึ่งจะพัฒนาไปเป็นการมีวินัยในตนเองต่อไป

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองของนักเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะเพื่อประโยชน์ต่อบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในการพัฒนาเด็กในด้านวินัยในตนเอง พอสรุปได้ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร

1. จากผลการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยในตนเองของเด็กนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีผลทำให้เด็กนักเรียนมีพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองสูงสมควรที่สำนักงานการศึกษาจะได้จัดทำโครงการส่งเสริมสร้างระเบียบวินัยในโรงเรียนทุกแห่งทำโครงการลักษณะเชิงรุก ทำอย่างสม่ำเสมออย่างเป็นระบบ และควรมีการประเมินผลโครงการอย่างต่อเนื่อง และพยายามเน้นให้เด็กตระหนักถึงคุณค่าการมีวินัยในตนเองมากกว่าการกลัวถูกลงโทษ

2. จากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนขนาดกลางซึ่งมีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยในโรงเรียนสูงจากการรับรู้ของเด็กนักเรียน แต่ในทางกลับกัน ไม่ได้ทำให้เด็กมีวินัยในตนเองสูงขึ้น จึงขอเสนอแนะต่อสำนักงานการศึกษาให้โรงเรียนทุกโรงเรียนจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยในโรงเรียนอย่างเหมาะสม โดยประมวลข้อมูลจากครอบครัวและบิดามารดา ผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียนว่ามีอาชีพ การศึกษา อย่างไร จะได้จัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยในโรงเรียนให้เหมาะสมกับนักเรียน และกับขนาดของโรงเรียน และภูมิหลังของนักเรียน จะได้ส่งผลถึงการจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยในโรงเรียนเพื่อให้เด็กมีวินัยในตนเองอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3. จากข้อค้นพบงานวิจัยอีกประการ คือ การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา มีผลต่อพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองของเด็กนักเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร เสนอให้สำนักงานการศึกษาควรจัดอบรมบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้ามาเรียนในโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อให้เข้าใจรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูบุตรหลานให้ถูกต้องและเหมาะสมเพื่อเสริมสร้างให้เด็กมีวินัยในตนเองสูงต่อไป

5.3.2 ข้อเสนอแนะระดับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว

1. จัดการรณรงค์ทุกรูปแบบให้ครอบครัวเกิดความเข้าใจรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูอย่างเหมาะสม เพื่อเสริมสร้างและส่งเสริมพฤติกรรมการมีวินัยในตนเอง
2. จัดเผยแพร่ทางสื่อสารมวลชน โดยวิธีการจัดรายการส่งเสริมวินัยให้เด็ก รายการเด็กสำหรับเด็กทางสื่อโทรทัศน์ และวิทยุ เพื่อกระตุ้นให้เด็กตระหนักในคุณค่าการมีวินัยในตนเอง

3. จัดมอบเกียรติคุณ เกียรติบัตร ประกาศนียบัตร รางวัลแก่เด็กที่ประพฤติปฏิบัติตนดีมีวินัยในตนเองและต่อสังคมให้สังคมได้รับรู้ เช่น ประกาศเกียรติคุณในวันเด็ก ในทางสื่อสารมวลชน ทางวิทยุและโทรทัศน์ เพื่อจูงใจและเป็นกำลังใจในการทำความคิดต่อไป

4. รณรงค์ให้สังคมตระหนักถึงการสร้างการมีวินัยในสังคมต่อไปในทุกรูปแบบ เพื่อความสงบสุขของสังคม และการอยู่ร่วมกันอย่างปกติสุข

5.3.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยต่อไป

1. ควรจะได้มีการศึกษางานวิจัยเรื่องนี้แต่ศึกษาตัวแปรอื่น ๆ เช่น ศึกษารายได้บิดามารดา ลำดับการเกิดของเด็ก และศึกษาแบบแผนการอบรมเลี้ยงดูที่เป็นจริงและเกิดขึ้นจริงในสังคมไทย นอกเหนือจากแบบแผนการอบรมเลี้ยงดูที่ผู้วิจัยใช้ในการศึกษากครั้งนี้

2. ควรจะได้มีการศึกษาวิจัยเรื่องนี้แต่เป็นกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบผล หรือศึกษาหลาย ๆ กลุ่มตัวอย่างแล้วนำมาเปรียบเทียบผล

3. การวิจัยเพื่อศึกษาพฤติกรรมน่าจะใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพประกอบโดยเข้าไปสังเกตการณ์